

Похідний позов у корпоративних правовідносинах

Степанова Тетяна Валеріївна

д.ю.н., завідувача кафедрою конституційного
права та правосуддя ОНУ імені І. І. Мечникова

Похідний позов

це право акціонерів і/або учасників юридичної особи звертатися до суду від імені та в інтересах такої юридичної особи з вимогою про відшкодування посадовою особою завданих її діями чи бездіяльністю збитків, у тому числі і після припинення повноважень такої посадової особи

1

Позов подає акціонер/учасник юридичної особи

2

Статус позивача набуває юридична особа, від імені та в інтересах якої подано позов

3

Позов не є засобом захисту корпоративних прав конкретного акціонера/учасника

4

Позов подається з приводу правовідносин, які виникли між двома або більше особами, в яких заявник позову не брав участі

5

Застосовується лише тоді, коли органи управління юридичної особи ухиляються від подачі позову до особи, яка завдала цій юридичній особі збитків

6

Відшкодування за результатами розгляду позову отримує не особа, яка його подала, а юридична особа, в інтересах якої його подано

Ст. 20 ГПК України:

Належать до юрисдикції
(підвідомчі)
господарським судам

Ст. 30 ГПК України:

Справи розглядаються
господарським судом за
місцезнаходженням
юридичної особи

***Постанова КГС ВС у справі
№925/1476/17:***

Не можуть бути розглянуті
в порядку спрощеного
позовного провадження

Ст. 22 ГПК України:

Спір не може бути
переданий сторонами
на вирішення третейського
суду або міжнародного
комерційного арбітражу

Ст. 89 ГК України:

Посадові особи відповідають за збитки, завдані ними товариству у разі, якщо такі збитки були завдані:

- 1) діями, вчиненими посадовою особою з перевищенням або зловживанням службовими повноваженнями;
- 2) діями посадової особи, вчиненими з порушенням порядку їх попереднього погодження або іншої процедури прийняття рішень щодо вчинення подібних дій, встановленої установчими документами товариства;
- 3) діями посадової особи, вчиненими з дотриманням порядку їх попереднього погодження або іншої процедури прийняття рішень, але для отримання такого погодження посадова особа подала недостовірну інформацію;
- 4) бездіяльністю посадової особи у випадку, коли вона була зобов'язана вчинити певні дії відповідно до покладених на неї обов'язків;
- 5) іншими **винними** діями посадової особи.

Ст. 92 ЦК України:

3. Орган або особа, яка відповідно до установчих документів юридичної особи чи закону виступає від її імені, **зобов'язана діяти в інтересах юридичної особи, добросовісно і розумно та не перевищувати своїх повноважень.**

Ст.54 ГПК України:

1. Власник (учасник, акціонер) юридичної особи, якому належить **10 і більше відсотків** статутного капіталу товариства (**крім привілейованих акцій**), або частка у власності юридичної особи якого становить 10 і більше відсотків, може подати в інтересах такої юридичної особи позов про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою.

**Постанова ВП ВС у
справі №916/2084/17:**

*“підписання генеральним директором ТОВ
оспорюваних договорів без передбаченої
статутом згоди загальних зборів цього
товариства може порушувати права
та інтереси цього товариства,
а не корпоративні права позивача”*

**Постанова ВГСУ від 03.07.2012 р.
по справі № 62/176 :**

“судами попередніх інстанцій не було взято до уваги те, що голова ради директорів відповідача-1 була заінтересованою особою під час укладення вищенаведеного правочину, оскільки водночас займала керівну посаду у відповідача-2”

Постанова Харківського апеляційного суду від 10.10.2017 р. у справі № 922/2187/16:

“відповідач посилався на те, що між ним і компанією, якій завдано шкоди, було укладено угоду про розірвання трудового договору, відповідно до якої компанія не має претензій до генерального директора у зв’язку з виконанням останнім функцій за трудовим договором.

Суд зазначив, що це не стосується підстав позову, оскільки подано похідний позов про стягнення збитків, тобто правовідносини є деліктними.

Отже, зазначена угода не має значення, оскільки спір виник не з трудових відносин”

**Постанова ВС у справі № 922/2187/16
від 03.07.2018 р.:**

**Постанова КГС ВС у справі № 923/1315/16
від 04.09.2018 р.:**

**“необхідно довести наявність усіх чотирьох умов
цивільно-правової відповідальності:
протиправність,
шкоду,
причинно-наслідковий зв'язок та
вину”**

**Постанова ВС у справі № 911/2129/17
від 22.10.2019 р.:**

“Зміст цих правочинів не відповідав справжньому волевиявленню позивача як суб’єкта господарювання та був спрямований на задоволення особистих інтересів представників позивача, які діяли в інтересах особи, на користь якої виводились виробничі потужності товариства позивача, тобто зловмисної домовленості (навмисної дії) сторін”

**Постанова Господарського суду м.Києва
у справі № 910/7534/18
від 25.09.2018 р.:**

особа, що обіймала посаду директора товариства з 15.01.2013 по 03.02.2017, заподіяла юридичній особі 330 445,00 грн. збитків діями, що були вчинені всупереч інтересам товариства з перевищенням повноважень, а також з порушенням порядку їх попереднього погодження, зокрема, вчинення нікчемних правочинів з фіктивними підприємствами, що завідомо не були спрямовані на настання наслідків, обумовлених такими правочинами, через що занижено податкові платежі з податку на прибуток та податку на додану вартість, що виявлено в результаті перевірок товариства з питань дотримання вимог податкового, валютного та іншого законодавства та в результаті нарахування штрафних санкцій та донарахування податкових зобов'язань

Дякую за увагу!